

Recull d'unitats didàctiques de ciutadania digital per a ensenyança primària

G CONSELLERIA
O AFERS SOCIALS
I ESPORTS
I B

Institut Balear
de la Joventut

Introducció

Aquest recull d'unitats didàctiques de ciutadania digital és el fruit d'una feina de deu anys. Durant aquest temps he begut de moltes fonts. La primera, evidentment, ha estat la mateixa Internet: he llegit articles, m'he inspirat en gent que tenia les mateixes curolles que jo i, sobretot, m'he submergit a les xarxes socials i les he viscut, participant-hi com un usuari més; finalment, també he jugat a jocs en línia i m'he xopat de tot allò que fan sentir i provoquen, tant de bo com de dolent. Així com coment en els tallers, la meva feina ha estat viure a Internet i veure tot el que allà hi passa.

La meva segona font d'aigua fresca, i la més important, han estat els milers de converses que he tingut amb els nins i joves quan, junts, hem reflexionat sobre la ciutat invisible. Les seves aportacions han estat essencials per al meu coneixement de la realitat dins la xarxa: m'han explicat les seves vivències i sensacions, i moltes vegades he integrat els seus moments de comprensió en els mateixos tallers; em referesc a la manera i a les paraules que fan servir per explicar els seus processos d'aprenentatge. També he begut dels docents de les Illes Balears, que no només m'han aportat molts coneixements, sinó que m'han animat i donat suport en aquest camí tan interessant que he recorregut gràcies a la il·lusió de tots ells i elles. Tampoc no vull oblidar tot el que he après de les xerrades amb mares i pares, de les seves visions i preocupacions sobre un món que la majoria desconeix, però que intenta per tots els mitjans entendre per responsabilitat i per amor als fills i filles.

Les unitats didàctiques són com un llibre de cuina: una recepta que podeu canviar, millorar, actualitzar. Això dependrà dels ingredients que tingueu a mà, del temps de què disposeu i de les necessitats formatives dels vostres companys d'aprenentatge, que són els infants i el jovent que teniu al voltant. Ja sabeu que quan cuinam, com quan feim pedagogia, hi ha trucs que milloren sensiblement el resultat final:

- Els primers trucs de cuina són les espècies. Als tallers no estalvieu en la teatralitat ni els jocs: cercau la sorpresa dels participants, feis que sigui dinàmic i amb ritme.
- Tingueu sempre present que els ingredients principals d'aquest fantàstic plat són ells i elles: feis-los participar-hi i que aprenguin els uns dels altres. Entre tots trobam les respostes, que cadascú farà seves.
- Sobretot, feis preguntes: són el més important de tot. Fan pensar i així és com aprenem, reflexionant sobre una realitat que ells i elles coneixen i habiten. Heu de saber que després del taller tindreu la fenomenal sensació que els que més heu après sou vosaltres.
- Tractau de no voler impressionar-los amb multitud de paraules difícils ni amb dogmes: en el tema d'Internet això no funciona i, sobretot, no convenç ni és essencial. Recordau que el que cerquem són aprenentatges per aportar convivència i seguretat i que quan estiguin tots sols davant la pantalla siguin autònoms i conscients per prendre les decisions adequades.
- No és veritat que en sàpiguem més que nosaltres, però hi han viscut més hores i, a més, no coneixen el món sense Internet. Intentau traslladar-los les sensacions que teníem quan no n'hi havia, contextualitzau-los: ho necessiten, és de molta utilitat perquè tinguin en compte la grandesa de la vida en directe.

- Res no és comparable amb la presencialitat, però hi ha moments en què aquesta és una opció impossible. Llavors no tingueu por de fer les activitats en línia: plataformes com Zoom o Meet ens permeten una aproximació bastant bona al que significa la participació dels nins i joves.

A les unitats, també hi trobareu un munt d'objectes d'aprenentatge (OA); em referesc sobretot als vídeos, a les infografies i a les presentacions. Els vídeos són una eina de primera per als tallers: ells i elles aprenen moltes coses amb vídeos. Molts són entretinguts, interessants, i expliquen els conceptes i les situacions amb imatges i personatges molt millor que ho faríem nosaltres amb les nostres veus. Però alerta!: encara que a la xarxa en trobareu una quantitat enorme sobre aquests temes, no tots serveixen. Fugiu dels que tenguin per missió impressionar l'usuari publicitàriament. Per mi, els més adients són aquells en què els protagonistes són com els nostres usuaris i fan reflexionar d'una manera positiva: provoquen preguntes que nosaltres podem usar després d'haver-los vist. No us ha de fer por d'usar OA en altres idiomes, com l'anglès: si no estan subtitulats, ho podeu fer vosaltres mateixos. Quant a les presentacions de Prezi que he posat al vostre abast dins les unitats, la majoria són segurament molt millorables: canviau-les, millorau-les, copiau-les, adaptau-les.

Així mateix, he de parlar sobre les infografies que acompanyen les unitats didàctiques: les podeu imprimir, utilitzar-les de totes les maneres possibles, com a elements de joc, com a base per a reflexions... En fi, el que vulgueu! Aquestes imatges i la col·lecció de vídeos i jocs de na CiberCat-y han estat fruit d'una col·laboració màgica amb una jove mallorquina que consider absolutament genial: na Marina de los Ángeles Ferragut. Ella és part essencial del programa «Vida digital més segura» i no tan sols és capaç de fer uns dibuixos i animacions meravellosos, sinó que, a més, els ha dotat d'una sensibilitat positiva, que mai no ofèn ni predica ni tampoc dona ordres; només suggereix. Sense ella, moltes coses no haurien estat possibles.

Per acabar, aquesta col·lecció de vint-i-tres unitats no està acabada: encara queden molts temes per tractar. Us deman que ens faceu arribar els vostres comentaris i aportacions per millorar constantment la feina. A part, si en feis de noves i voleu compartir-les, tindrem un espai a <vidadigital.eu> des d'on tothom podrà disposar de la vostra feina i idees. I ja ho sabeu: això d'aprendre els uns dels altres no és només per als infants i joves; per a nosaltres, els professionals, també.

En aquest temps he après tot el que pogut, però Internet, la ciutat invisible, la ciutat global, és molt gran i molt dinàmica. Mai no n'hi ha prou, i cada un de nosaltres tenim el dret i el deure d'habitar-la i de conèixer-la, per procurar que el futur sigui més humà i menys estrany i que els nins i joves puguin créixer amb salut i igualtat.

Esper que gaudiu de posar en pràctica aquestes unitats didàctiques, tant o més com jo ho he fet, i us asseguro que m'ho he passat molt rebé!!!

Ajo Monzó
Mallorca, estiu del 2021

INTERNET SEGURA

Internet no és un lloc segur. Per això, cal comprendre com funciona i quines coses hi passen. Aquest bloc de tallers té per objectiu aportar reflexions, habilitats i estratègies bàsiques per poder minimitzar els perills.

1. Descobrint la ciutat invisible (3r de primària)

En aquest taller es treballa la definició dels termes clau de la *ciutat invisible* (metàfora d'Internet): lloc de convivència, conceptes de *contrasenya* i *virus*, i perills bàsics d'Internet.

Objectius d'aprenentatge

- Ser conscients de la presència pròpia a Internet.
- Saber situar-se davant l'ordinador d'una manera correcta i saludable.
- Ser conscients dels perills.
- Ser capaços de detectar situacions de perill.
- Ser capaços de reaccionar davant d'una situació de perill.

Destinatari

Alumnes de tercer d'educació primària.

Punts clau en la formació

El taller està dissenyat perquè els participants aprenguin mitjançant les preguntes i la reflexió, amb aquestes finalitats:

1. Augmentar la consciència sobre la importància que Internet és un lloc molt gran, poblat de molta gent de tot el món, i que no tot el que hi ha és veritat.
2. Augmentar la consciència de la importància de protegir les dades personal i la informació familiar.
3. Augmentar la consciència que a Internet s'hi pot jugar, però no és un joc!!!

Material necessari

Pissarra digital o projector i ordinador amb connexió a Internet, i vídeos.

Recursos addicionals: vídeos

- [Cesc i Cati \(1\): virus](#)
- [Cesc i Cati \(2\): grooming](#)
- [Cesc i Cati \(4\)](#)

Dinàmiques i exercicis pràctics

Explicació de la dinàmica	Format	Material	Temps
---------------------------	--------	----------	-------

	<i>(individual o en petit grup)</i>		<i>(aprox.)</i>
Es comença la sessió fent preguntes als participants: qui té Internet a ca seva?, qui té una tauleta tàctil?, qui té mòbil?, qui té Instagram?, qui té TikTok?	Individual, però entre tots.	Cap	2 minuts
El/la docent demana a un/a estudiant en concret si sap quantes persones arreu del món tenen Internet. Si els alumnes no ho saben, contesta a la pregunta: uns 4.550 milions de persones, més de la meitat de la gent del planeta.	Individual.	Cap	3 minuts
Es demana als alumnes que cadascun digui un ús d'Internet, sense repetir-ne cap.	Individual.	Cap	3 minuts
Quan s'acaben els torns sobre els usos d'Internet el/la docent diu: <i>Si Internet és un lloc on es pot fer tot això i hi ha tantes persones, Internet és una ciutat: la ciutat més grossa del món, però és una ciutat... Invisible, perquè sabem que hi és la gent, però no la podem veure. Encara que pujàssim a la Lluna, no podríem veure Internet...</i>	Individual. Els participants han d'aixecar la mà si tenen res a comentar.	Cap	5 minuts
Tothom és bona gent a la ciutat invisible?	Individual. Els alumnes contesten.	Cap	2 minuts
Pensau que hi ha perills? Sabeu com detectar-los?	Individual. Els alumnes contesten.	Cap	2 minuts
Tots junts miram el vídeo de na CiberCat-y.	Individual / tots.	Vídeo: CiberCat-y i la ciutat invisible	7 minuts

Us couen els ulls quan estau molt de temps connectats? O us fa mal l'esquena?	Els alumnes contesten.	Cap	2 minuts
Tots junts miram el vídeo sobre ergonomia.	Individual / tots plegats.	Vídeo: <u>Recomendaciones para el uso saludable del ordenador. Ergonomía</u>	6 minuts
Després de mirar el vídeo, repassam les postures adequades i feim uns segons de pràctiques.	Individual / tots plegats.	Cap	4 minuts
Vejam: qui sap com s'entra a la ciutat d'Internet?	Els alumnes contesten: amb les pantalles (ordinador, mòbil o tauletes, però també consoles, televisors i, fins i tot, hi ha geleres que es connecten a Internet).	Cap	2 minuts
Qui sap com es diuen les claus de ca nostra a la ciutat d'Internet?	Són les <i>contrasenyes</i> .	Cap	2 minuts
Feim una pregunta trampa: em pots dir quina és la teva contrasenya?	L'estudiant ha de dir que no la vol dir; si no, l'aturam abans. La contrasenya és un secret molt gros i només la poden saber el pare i la mare (ni germans ni amics).	Cap	2 minuts
Qui sap com ha de ser una contrasenya difícil?	Els alumnes contesten i el professor hi afegeix el que	Cap	7 minuts

	calgui: amb lletres, amb números amb majúscules, amb minúscules i signes de puntuació... i de tant en tant s'ha de canviar.		
Tots plegats miram el vídeo de consells generals per navegar segurs a Internet.		Vídeo: Las 10 claves para usar Internet con seguridad	8 minuts
Després d'haver vist el vídeo, demanam als al·lots que cadascú ens digui una cosa que no es pot fer a Internet, i feim molt d'èmfasi a no donar les dades personals i a no xerrar amb desconeguts.		Cap	5 minuts
Jugam a <i>CiberCat-y a la ciutat invisible</i> .	Tota la classe s'ha de posar d'acord en la resposta correcta.	Joc: CiberCat-y a la ciutat invisible	5 minuts
Finalment, i a mode d'avaluació, se'ls demana: donau-me un consell per estar segurs a Internet. I cadascú en dona un.		Cap	5 minuts

2. Caminam per la ciutat invisible (4t de primària)

Entendrem el concepte d'Internet com a lloc social, com a ciutat plena de gent i de fets, i la necessitat de conèixer-lo per estar segurs.

Objectius d'aprenentatge

Ser conscients de la presència pròpia a Internet.

Conèixer els conceptes informàtics de *contrasenya* i *virus*.

Ser conscients dels principals perills d'Internet.

Comprendre la importància de la privacitat i de la protecció de les dades.

Ser capaços de tenir comportaments ètics adequats.
Ser capaços de detectar situacions de perill dins Internet.
Ser capaços de reaccionar davant d'una situació de perill a Internet.

Destinatari

Alumnes de quart d'educació primària.

Punts clau en la formació

Augmentar la consciència sobre les conseqüències de la presència a Internet.

Material necessari

Pissarra digital o projector i ordinador, i vídeos.

Dinàmiques i exercicis pràctics

<i>Explicació de la dinàmica</i>	<i>Format (individual o en petit grup)</i>	<i>Material</i>	<i>Temps</i>
Es comença la sessió fent preguntes als participants: qui té Internet a ca seva?, qui té una tauleta tàctil?, qui te mòbil?, qui té Instagram?, qui té TikTok?	Individual, però entre tots.	Cap	2 minuts
El/la docent demana a un/a estudiant en concret si sap quantes persones arreu del món tenen Internet. Si els alumnes no ho saben, contesta a la pregunta: uns 4.550 milions de persones, més de la meitat de la gent del planeta.	Individual.	Cap	3 minuts
Es demana als alumnes que cadascun digui un ús d'Internet, sense repetir-ne cap.	Individual.	Cap	3 minuts
Quan s'acaben els torns sobre usos d'Internet el/la docent diu: <i>Si Internet és un lloc on es pot fer tot això i hi ha tantes persones, Internet és una ciutat: la ciutat més grossa del món, però és una ciutat... Invisible,</i>	Individual. Els participants han d'aixecar la ma si tenen res a comentar.	Cap	5 minuts

<i>perquè sabem que hi és la gent, però no la podem veure.</i>			
Tothom és bona gent a la ciutat invisible?	Individual. Els alumnes contesten.	Cap	2 minuts
Pensau que hi ha perills? Sabeu com detectar-los?	Individual. Els alumnes contesten.	Cap	2 minuts
Tots junts miram el vídeo de na CiberCat-y.	Individual/tots.	Vídeo: <u>CiberCat-y i la ciutat invisible</u>	7 minuts
Vejam: qui sap com s'entra a la ciutat d'Internet?	Els alumnes contesten: amb les pantalles (ordinador, mòbil o tauletes, però també consoles, televisors i, fins i tot, hi ha geleres que es connecten a Internet).	Cap	2 minuts
Qui sap com es diuen les claus de ca nostra a la ciutat d'Internet?	Són les <i>contrasenyes</i> .	Cap	2 minuts
Feim una pregunta trampa: em pots dir quina és la teva contrasenya?	L'estudiant ha de dir que no la vol dir; si no, l'aturam abans. La contrasenya és un secret molt gros i només la poden saber el pare i la mare (ni germans ni amics).	Cap	2 minuts
Qui sap com ha de ser una contrasenya difícil?	Els alumnes contesten i el professor hi afegeix el que calgui: amb lletres, amb números amb majúscules, amb minúscules i signes	Cap	7 minuts

	de puntuació... i de tant en tant s'ha de canviar.		
Qui sap el que és un <i>virus</i> ? Miram el vídeo d'en Cesc i na Cati.	Tots plegats.	Vídeo 2: Cesc i Cati (1): virus	7 minuts
Sabem quin antivirus tenim?	Els alumnes contesten.	Cap	2 minuts
Tots plegats miram el vídeo de consells generals per navegar segurs a Internet.		Vídeo: Las 10 claves para usar Internet con seguridad	8 minuts
Després d'haver vist el vídeo, demanam als al·lots que cadascú ens digui una cosa que no es pot fer a Internet, i feim molt d'èmfasi a no donar les dades personals i a no xerrar amb desconeguts.		Cap	5 minuts
Jugam a <i>CiberCat-y a la ciutat invisible</i> .	Tota la classe s'ha de posar d'acord en la resposta correcta.	Joc: CiberCat-y a la ciutat invisible	8 minuts
Finalment, i a mode d'avaluació, se'ls demana: donau-me un consell per estar segurs a Internet. I cadascú en dona un.		Cap	8 minuts

3. Ens movem per la ciutat invisible (5è de primària)

En aquest taller intentarem entendre el concepte d'Internet com a lloc social i la importància de tenir una identitat digital privada.

Objectius d'aprenentatge

Ser conscients de la presència pròpia a Internet.

Conèixer els conceptes informàtics de *contrasenya* i *virus*.

Ser conscients dels principals perills d'Internet.

Comprendre la importància de la privacitat i de la protecció de les dades.
 Ser capaços de tenir comportaments ètics adequats.
 Ser capaços de detectar situacions de perill dins Internet.
 Ser capaços de reaccionar davant d'una situació de perill a Internet.

Destinataris

Alumnes de cinquè d'educació primària.

Punts importants per als docents

El taller està concebut perquè els alumnes aprenguin mitjançant les preguntes i la reflexió.

Material necessari

Pissarra digital amb connexió a Internet i vídeos.

Dinàmiques i exercicis pràctics

<i>Dinàmica</i>	<i>Format (individual o en petit grup)</i>	<i>Respostes, reflexions i material</i>	<i>Temps</i>
Presentació			3 minuts
Pregunta: sabeu quantes persones hi ha a Internet?	Individual (el professor demana a diferents alumnes de la classe que diguin quantes persones arreu del món tenen accés a Internet).	La resposta per a l'any 2020 és que eren 4.540 milions de persones, més de la meitat de tota la humanitat.	3 minuts
Qui en té?	Demanam que aixequi la mà qui té un compte a: Instagram, Facebook, Twitter, TikTok, ThisCrush, F3, Telegram, Twitter, altres...	L'objectiu: els nostres participants, on són a Internet?	3 minuts
Que feim a Internet?	Demanam que la classe vagi contestant a aquesta pregunta (assenyalam les persones). La gent sol dir moltes coses; com a mínim, haurien d'esmentar (si no, nosaltres els ajudam al final): jugar, escoltar música, estudiar, treballar* i comprar**.	* Quan parlin de la feina, podem afegir-hi que Internet és un gran generador de professions: fa un parell d'anys (vuit anys, per exemple) no hi havia segons quines professions, com <i>influencers</i> o <i>youtubers</i> , creadors de jocs, analitzadors de dades, etc. Així que vosaltres tampoc podeu saber ara mateix	5 minuts

		quines noves professions hauran sorgit quan sigueu grans, ni de què fareu feina. ** Quan parlin de comprar, podem afegir-hi que la botiga més gran del món és Internet.	
Concepte de <i>ciutat invisible</i>	Si feim totes aquestes coses a Internet, podem dir que Internet és com una ciutat, ja que hi comprem, hi jugam, hi parlem amb les amistats... Per tant, Internet és la ciutat més moderna del món, amb 4.540 milions d'habitants, el 59 % de la humanitat. És una ciutat que no té fronteres: pots anar de WhatsApp a Instagram i ningú no et demana cap document. A més, és una ciutat invisible, perquè no hi veim els 4.540 milions d'habitants, ni tampoc podem tocar les persones amb qui ens hi relacionam ni veure la cara de la persona amb qui hi feim negocis.		
Perills d'Internet	Aquest és un dels grans perills d'Internet: a les ciutats físiques, tenim tots els sentits posats per detectar-hi els perills, però a Internet no. Per exemple, si jo, que no et conec de res (us acostau a algú que no conegueu gaire), m'acost a tu un poc, no passa res, però i si m'acost?... I m'acost?... I m'acost?... (Et vas acostant a aquesta		7 minuts

	persona fins que estiguen una ben devora l'altra.) No és ver que et sents incòmode? No és ver que el més normal és apartar-se? És normal fer-se enfora, perquè les persones tenim un espai de seguretat per a desconeguts, però a Internet no sentim aquesta incomoditat i, per tant, no sentim el perill dels desconeguts. Quanta gent té ThisCrush? Allà contestam preguntes molt personals a anònims. I un anònim és un desconegut anònim, per molt que nosaltres tinguem la tendència a pensar que és una persona de la classe o de l'institut. Hi posam informació molt personal, informació que no donaríem a desconeguts.		
Si no ho dius a la vida real, per què ho dius a Internet?	Tots junts miram el vídeo de l'al·lota xerradora.	Vídeo: <i>Si no lo haces en tu vida normal... ¿por qué lo haces en Internet?</i>	5 minuts
Reflexions sobre el vídeo	Feim la pregunta a algú de la classe: què ha dit aquesta al·lota que la posa en perill? Tots els alumnes van aportant coses que ha dit i que la posen en perill. Qui sap perquè serveix la <i>contrasenya</i>? I com ha de ser una contrasenya difícil?: Amb lletres, números majúscules, minúscules i signes de puntuació... i de		5 minuts

	tant en tant s'ha de canviar.		
Protecció de les dades personals: la contrasenya	D'aquesta manera, en aquesta ciutat invisible nosaltres posam les nostres dades, però hem d'anar alerta amb què hi posam i qui ho pot veure. Hem d'anar amb compte amb la privacitat. Per exemple: si nosaltres tenim dos exèrcits i un té tota la informació de l'altre, però aquest altre no té informació del primer, qui guanyarà? Així, nosaltres quan donam la informació a Internet no sabem qui se la pot estar guardant ni per a què. És important parlar de privacitat perquè és seguretat. El robatori de la identitat es fa mitjançant el robatori de les dades personals, com la contrasenya d'usuari. Aquest és un delictes penalitzable a partir dels 14 anys. Per tant, és important tot el tema de les contrasenyes: que les anem canviant, que no hi posem paraules que ja existeixen... Ho podem fer així...	Com construïm una bona contrasenya? Li demanam a algú que ens digui una frase, qualsevol cosa: <i>Me'n vaig de casa, papà</i> → La contrasenya quedaria: <i>Mvdcp</i>. A un altre: digues un número qualsevol: 12 → <i>Mvdcp12</i>. I un signe de puntuació? → <i>Mvdcp12?</i> Aquesta seria una bona contrasenya perquè compleix tot el que ha de tenir una contrasenya segura: 1. vuit dígits o més, 2. majúscules i minúscules, 3. números, 4. signes de puntuació.	5 minuts
Protecció de dades personals: les fotografies (<i>selfies</i>) i el vídeo amb la nostra imatge	Les fotos es poden esborrar d'Internet? Com?	Quan nosaltres penjам una fotografia a Internet en perdem el control. Si jo et pas una foto per WhatsApp que ens hem fet tu i jo, llavors pens que he quedat horrible i l'esborr. Però només l'esborr del meu	5 minuts

		dispositiu, i tu ja la pots haver compartida amb altres persones. D'aquesta manera, nosaltres només podem esborrar les nostres imatges dels nostres dispositius i, quan les publicam, en perdem el control.	
Pensa abans de penjar res!	Miram el vídeo tots plegats.	Vídeo: Think before you post	3 minuts
	Què pensau d'aquest home que ha agafat la darrera foto? Ara vosaltres ens podríeu fer una fotografia i canviar-nos el fons, o canviar-nos la roba. És fàcil això, no? Reflexió sobre les fotos: són interpretables, són manipulables, es poden canviar de context...		5 minuts
Resum	Miram tots junts el vídeo. Ara veurem un vídeo per fer un poc de resum...	Vídeo: • Si feim el taller a 1r, hi posam: El perill de les xarxes o, en castellà, El peligro de las redes. • Si el feim a 2n, hi posam Els amics estranys coneguts a la xarxa.	8 minuts
Conclusions i avaluació educativa	Un cada un (els assenyalam): quin consell donaries per anar amb seguretat per Internet?	Si procuram que no es repeteixin els consells, al final tindrem un bon recull de normes bàsiques de l'ús d'Internet.	5 minuts

4. Internet, les fotos i jo (6è de primària)

Entendrem el concepte d'Internet com a lloc social i la importància de tenir una

identitat digital privada, amb èmfasi en la importància de protegir la pròpia imatge.

Objectius d'aprenentatge

Entendre els conceptes de *ciutadania digital* i *ciutat invisible*.

Entendre i conèixer els principals perills d'Internet.

Ser conscients de les conseqüències de compartir dades personals i fotografies a Internet.

Ser conscients de la importància de conèixer els mecanismes de seguretat a Internet.

Ser capaços d'aconsellar sobre la seguretat a Internet.

Destinatari

Alumnes de sisè d'educació primària.

Punts importants per als docents

El taller està concebut perquè els alumnes aprenguin mitjançant les preguntes i la reflexió.

Material necessari

Pizarra digital amb connexió a Internet i vídeos.

Dinàmiques i exercicis pràctics

<i>Dinàmica</i>	<i>Format (individual o en petit grup)</i>	<i>Respostes, reflexions i material</i>	<i>Temps</i>
Pregunta: sabeu quantes persones hi ha a Internet?	Individual (el professor demana a diferents alumnes de la classe que diguin quantes persones arreu del món tenen accés a Internet).	La resposta per a l'any 2020 és que eren 4.540 milions de persones, més de la meitat de tota la humanitat.	3 minuts
Qui en té?	Demanam que aixequi la mà qui té un compte a: Instagram, Facebook, Twitter, TikTok, ThisCrush, F3, Telegram, Twitter, altres...	L'objectiu: els nostres participants, on són a Internet?	3 minuts
Que feim a Internet?	Demanam que la classe vagi contestant a aquesta pregunta (assenyalam les persones). La gent sol dir moltes coses; com a mínim, haurien de d'esmentar (si no, nosaltres els ajudam al final): jugar,	* Quan parlin de la feina, podem afegir-hi que Internet és un gran generador de professions: fa un parell d'anys (vuit anys, per exemple) no hi havia segons quines professions, com <i>influencers</i> o <i>youtubers</i> ,	5 minuts

	escoltar música, estudiar, treballar* i comprar**.	creadors de jocs, analitzadors de dades, etc. Així que vosaltres tampoc podeu saber ara mateix quines noves professions hauran sorgit quan sigueu grans, ni de què fareu feina. ** Quan parlin de comprar, podem afegir-hi que la botiga més gran del món és Internet.	
Concepte de <i>ciutat invisible</i>	Si feim totes aquestes coses a Internet, podem dir que Internet és com una ciutat, ja que hi comprem, hi jugam, hi parlem amb les amistats... Per tant, Internet és la ciutat més moderna del món, amb 4.540 milions d'habitants, el 59 % de la humanitat. És una ciutat que no té fronteres: pots anar de WhatsApp a Instagram i ningú no et demana cap document. A més, és una ciutat invisible, perquè no hi veim els 4.540 milions d'habitants, ni tampoc podem tocar les persones amb qui ens hi relacionam ni veure la cara de la persona amb qui hi feim negocis.		3 minuts
Perills d'Internet	Aquest és un dels grans perills d'Internet: a les ciutats físiques, tenim tots els sentits posats per detectar-hi els perills, però a Internet no. Per exemple, si jo, que no et conec de res (us acostau a algú que no conegueu gaire), m'acost a		5 minuts

	tu un poc, no passa res, però i si m'acost?... I m'acost?... I m'acost?... (Et vas acostant a aquesta persona fins que estiguen una ben devora l'altra.) No és ver que et sents incòmode? No és ver que el més normal és apartar-se? És normal fer-se enfora, perquè les persones tenim un espai de seguretat per a desconeguts, però a Internet no sentim aquesta incomoditat i, per tant, no sentim el perill dels desconeguts. Quanta gent té ThisCrush? Allà contestam preguntes molt personals a anònims. I un anònim és un desconegut anònim, per molt que nosaltres tinguem la tendència a pensar que és una persona de la classe o de l'institut. Hi posam informació molt personal, informació que no donàriem a desconeguts.		
El robatori d'identitat	Tots junts miram el vídeo.	Vídeo: <i>Así de fácil es robar tu identidad en Internet</i>	7 minuts
	Demanam a algú de la classe: quines errades ha comès aquest home?	Possibles respostes: ha compartit tota la informació personal a les xarxes socials, ha compartit la informació bancària en un lloc no segur...	5 minuts
Protecció de les dades personals: la contrasenya	D'aquesta manera, en aquesta ciutat invisible nosaltres posam les nostres dades, però hem d'anar alerta amb què hi posam i	Com construïm una bona contrasenya? Li demanam a algú que ens digui una frase,	5 minuts

	qui ho pot veure. Hem d'anar amb compte amb la privacitat. Per exemple: si nosaltres tenim dos exèrcits i un té tota la informació de l'altre, però aquest altre no té informació del primer, qui guanyarà? Així, nosaltres quan donam la informació a Internet no sabem qui se la pot estar guardant ni per a què. És important parlar de privacitat perquè és seguretat. El robatori de la identitat es fa mitjançant el robatori de les dades personals, com la contrasenya d'usuari. Aquest és un delictes penalitzable a partir dels 14 anys. Per tant, és important tot el tema de les contrasenyes: que les anem canviant, que no hi posem paraules que ja existeixen... Ho podem fer així...	qualsevol cosa: <i>Me'n vaig de casa, papà</i> → La contrasenya quedaria: <i>Mvdcp</i>. A un altre: digues un número qualsevol: 12 → <i>Mvdcp12</i>. I un signe de puntuació? → <i>Mvdcp12?</i> Aquesta seria una bona contrasenya perquè compleix tot el que ha de tenir una contrasenya segura: 1. vuit dígits o més, 2. majúscules i minúscules, 3. números, 4. signes de puntuació.	
Protecció de dades personals: les fotografies (<i>selfies</i>) i el vídeo amb la nostra imatge	Les fotos es poden esborrar d'Internet? Com?	Quan nosaltres penjам una fotografia a Internet en perdem el control. Si jo et pas una foto per WhatsApp que ens hem fet tu i jo, llavors pens que he quedat horrible i l'esborr. Però només l'esborr del meu dispositiu, i tu ja la pots haver compartida amb altres persones. D'aquesta manera, nosaltres només podem esborrar les nostres imatges dels nostres dispositius i, quan	5 minuts

		les publicam, en perdem el control.	
Pensa abans de penjar res!	Miram el vídeo tots plegats.	Vídeo: Think before you post	3 minuts
	Què pensau d'aquest home que ha agafat la darrera foto? Ara vosaltres ens podríeu fer una fotografia i canviar-nos el fons, o canviar-nos la roba. És fàcil això, no? Reflexió sobre les fotos: són interpretables, són manipulables, es poden canviar de context...		3 minuts
Resum	Miram tots junts el vídeo. Ara veurem un vídeo per fer un poc de resum...	Vídeo: • Si feim el taller a 1r, hi posam: El perill de les xarxes o, en castellà, El peligro de las redes. • Si el feim a 2n, hi posam Els amics estranys coneguts a la xarxa.	8 minuts
Conclusions i avaluació educativa	Un cada un (els assenyalam): quin consell donaries per anar amb seguretat per Internet?	Si procuram que no es repeteixin els consells, al final tindrem un bon recull de normes bàsiques de l'ús d'Internet.	5 minuts

5. Identitat digital (6è de primària i ESO)

En aquest taller es reflexiona sobre qui som a Internet, és a dir, la *identitat digital*. Al llarg del taller els alumnes prenen consciència del tema i n'abstreuen conductes que els aporten seguretat.

Objectius d'aprenentatge

Ser conscients de la pròpia presència a Internet.

Comprendre el concepte d'*identitat digital* i les seves varietats.

Comprendre la importància de la protecció de les dades i el concepte de *privacitat*.

Tenir coneixements bàsics sobre la construcció d'una identitat digital i els seus elements.

Comprendre el significat de la suplantació d'identitat com a delicte i conèixer els recursos per prevenir-la i denunciar-la, si cal.

Punts importants per als docents

El taller està concebut perquè els alumnes aprenguin mitjançant les preguntes i la reflexió.

Destinataris

Alumnes de sisè d'educació primària i d'educació secundària obligatòria, de batxillerat o de formació professional.

Material necessari

Ordinador, projector, Internet per als docents, dispositius digitals (un per a cada participant: ordinador, tauleta o mòbil).

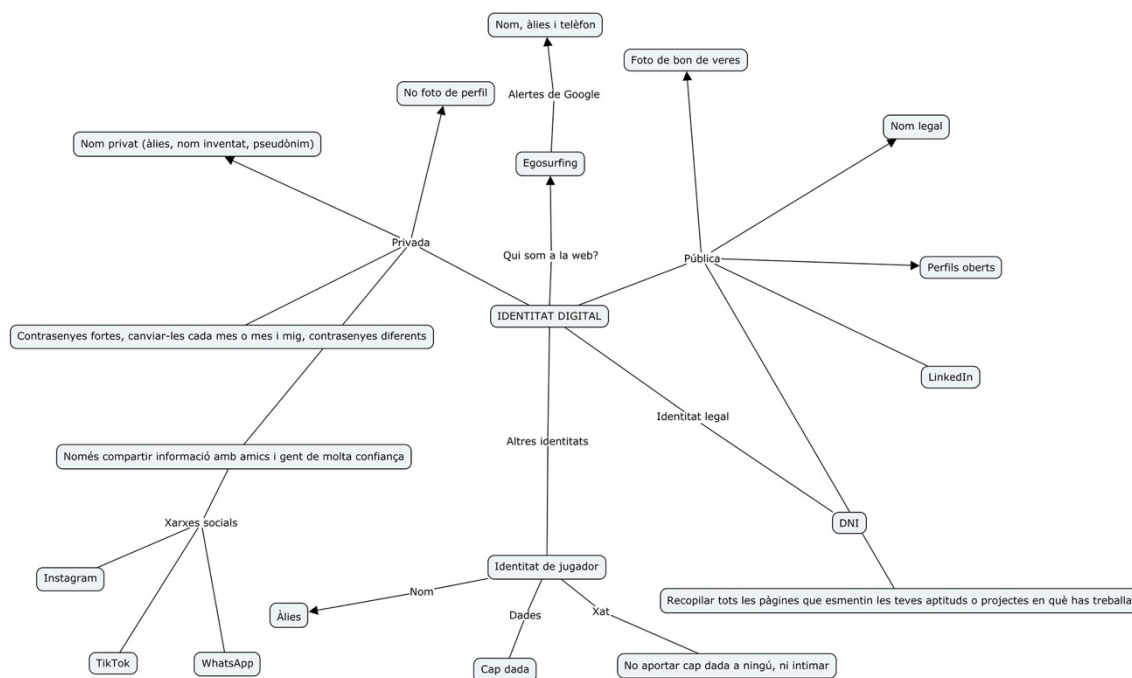
Dinàmiques i exercicis pràctics

<i>Dinàmica</i>	<i>Format (individual o en petit grup)</i>	<i>Material</i>	<i>Temps</i>
Pregunta: què et suggereix la paraula <i>identitat</i> ?	Individual (el/la docent demana a diferents persones de la classe que ho expliquin).	Cap	3 minuts
Podem tenir més d'una identitat?	Individual (el/la docent demana a diferents persones de la classe que ho expliquin).		3 minuts
Que és la <i>identitat digital</i> ? Visionament del vídeo	Tots junts.	Vídeo: <i>Identitat digital (ets el que dius)</i>	5 minuts
Visionament del vídeo sobre el concepte d' <i>identitat digital</i>	Tots junts.	Vídeo: <i>Identidad digital. ¿Quiénes somos en la red?</i>	5 minuts
Introducció del docent sobre la identitat digital i les formes que té		Mapa mental sobre identitat digital (annex)	5 minuts
Què veuen els altres sobre nosaltres a Internet?	Activitat d' <i>egosurfing</i> : explicam què és l' <i>egosurfing</i> .		2 minuts
Petita pràctica sobre	Guardam tot el que ens		10 minuts

les identitats públiques i privades	pugui ajudar en la nostra futura vida pública, protegim allò que és privat.		
Visionament del vídeo d'experiències		Vídeo: Internet segura: experiències	7 minuts
Conclusions	El/la docent demana un per un als alumnes quines conclusions han tret sobre la importància de saber gestionar la identitat digital.		5 minuts

Annex: material per als docents

Mapa mental sobre identitat digital

CONVIVÈNCIA

La convivència és la base del benestar en totes les societats, i a Internet (la ciutat global) és complicada, sobretot perquè les pantalles i la llunyania ofereixen una certa sensació d'impunitat davant els delictes, els maltractaments, els insults i la discriminació. Els agressors no perceben el patiment de les víctimes i, per això, aquest

bloc de tallers té com a objectiu reforçar la consciència del mal que es produeix i pretén donar eines per denunciar-lo i per evitar-lo.

6. Tots som amics a Internet (3r i 4t de primària)

En aquest taller es reflexiona sobre els comportaments i les relacions que tenim a Internet. Al llarg del taller els alumnes prenen consciència del tema i n'abstreuen conductes apropiades per a les relacions dins Internet.

Objectius d'aprenentatge

Entendre els conceptes d'*assetjament* i *ciberassetjament*.

Entendre per què feim assetjament escolar (*bullying*)?

Ser conscients del mal que pot provocar l'assetjament escolar.

Ser conscients de la importància de demanar ajuda a una persona adulta quan perceben un cas d'assetjament.

Ser capaços de respondre adequadament a les agressions verbals i als insults.

Ser capaços de fer captures de pantalla en casos de ciberassetjament i demanar ajuda a una persona adulta.

Punts importants per als docents

El taller està concebut perquè els alumnes aprenguin mitjançant les preguntes i la reflexió.

Destinatari

Alumnes de tercer i quart d'educació primària.

Material necessari

Pissarra digital amb connexió a Internet i vídeos.

Dinàmiques i exercicis pràctics

<i>Dinàmica</i>	<i>Format (individual o en petit grup)</i>	<i>Respostes, reflexions i material</i>	<i>Temps</i>
Pregunta: sabeu què és l' <i>assetjament</i> i el <i>ciberassetjament</i> ?	Individual (el/la docent demana a diferents persones de la classe que diguin què és l'assetjament).	Resposta: Primer: maltractaments físics (pegar, amagar l'entrepà, fer la traveta) i/o psicològics (insultar, amenaçar o ignorar). S'ha de fer especial menció a ignorar , perquè encara que no impliqui una acció directa, també és <i>bullying</i> i fa mal. Segon: moltes vegades pot durar mesos i de	5 minuts

		vegades anys. Tercer: són molts contra un, o bé un de més fort contra un de més feble (físicament), o una persona adulta contra un infant. IMPORTANT: si no hi ha aquestes tres coses no és <i>assetjament</i>. Pot ser una agressió (només una vegada) o una discussió (entre dos iguals).	
Petita introducció	D'assetjament, n'hi ha pertot i tots els casos són importants, però el que és greu i, a més, és evitable és l'assetjament escolar, que té conseqüències per a tota la vida.		2 minuts
Visionament del vídeo de na CiberCat-y	Tots plegats.	Vídeo: CiberCat-y i el ciberbullying	6,30 minuts
Anàlisi del vídeo de na CiberCat-y	Feim preguntes a la classe: 1. Com comença el <i>bullying</i>? 2. Així, qui comença el <i>bullying</i>? moltes persones a la vegada o una persona tota sola? 3. Per què	Respostes: 1. Amb bromes, però que de vegades són bromes pesades. 2. El comença una persona. 3. Perquè és intel·ligent? Per enveja? Perquè és dèbil? La resposta és que feim <i>bullying</i> als llestos i als que no ho són, als grassos i als que són molt magres, als baixets i als molt alts, als que són d'aquí i als que són d'allà... La veritat és que les característiques de les víctimes no hi tenen res a veure. De fet, gairebé tothom en algun	3 minuts

	feim <i>bullying</i> ?	moment de la nostra vida patirem <i>bullying</i> i també en farem (convé reflexionar sobre com ens sentiríem en cada un dels casos).	
Joc de rol del <i>bullying</i> a classe	Es demana una persona voluntària per ser la víctima.	El/la docent o cibermentor/a s'acosta a la víctima i explica el següent: En/na Tal [nom de la víctima] i jo som amics de sempre, vivim al mateix carrer i cada dia vaig a ca seva per fer els deures i després jugam. Tots dos trèiem molt bones notes, però enguany en/na Tal en el primer examen ha tret un 10 i jo un 8, i la veritat m'he enfadat un poc, perquè sempre teníem les mateixes notes i, fins i tot, jo li explicava coses que ell/a no entenia. Al segon examen ha tret un 9 i jo un 7, i ara sí que m'he empenyat: deu ser un/a «pilota», que ensabona els professors, perquè no ho entenc... Lavors em dirigesc a les meves amistats i els dic que la víctima és molt pesada, i que sempre braveja de les seves notes. Ara ja tenc un grup que em segueix i estam molt units, perquè som els enemics de la víctima i cada dia la putejam: li feim mal i la insultam, també per WhatsApp. Mentrestant, la víctima no demana ajuda. Pregunta per a tota la classe: per què no demana ajuda? Ara tota la classe ens mira: uns	15 minuts

		volen ser com nosaltres i s'uneixen al grup en tractar la víctima amb crueltat. Alguns de la classe no hi estan d'acord, però no demanen ajuda tampoc. Pregunta a tota la classe: com se sent la víctima? Sense repetir, cadascú diu una paraula que defineix l'estat d'ànim de la víctima. Finalment, es veu clar que les meves intencions són aconseguir el poder, vull ser la cap de la classe, qui mana, xuclant l'energia de la víctima. Què pot passar quan tots feim mal cada dia a en/na Tal? I a més la víctima no demana ajuda? És absolutament necessari que algú demani ajuda a una persona adulta i que hi insisteixi fins que es pugui demostrar i solucionar. Les persones que demanen ajuda per a la víctima són herois, perquè li estan salvant la vida.	
Com aturam el <i>bullying</i> ?	Tots junts miram el vídeo.	Vídeo: <u>Cómo detener el bullying (aquest al·lot ens ho ensenya)</u>	6 minuts
Practicam com aturar el <i>bullying</i> ?	Feim un joc! (basat en el vídeo anterior).	El/la docent o cibermentor/a demana una persona voluntària perquè els insulti. El primer que s'enfada perd. Per no demostrar que ens hem enfadat podem contestar qualsevol cosa a l'insult, excepte	8 minuts

		defensar-nos o atacar...	
		Al final, l'insultador/a si veu que no ens enfadam es cansarà i no sabrà què més pot dir.	
Repàs	Tots jugam al joc de na CiberCat-y i el <i>bullying</i>	Joc: <i>CiberCat-y i el bullying</i>	
Conclusions i avaluació educativa	Tots i cada un!	Cada un compartim una cosa que creim que podem fer si veiem un cas de <i>bullying</i> o assetjament escolar.	4 minuts

7. Ciberassetjament (5è i 6è de primària i 1r i 2n d'ESO)

En aquest taller es reflexiona sobre els comportaments i les relacions que tenim a Internet. Al llarg del taller els alumnes prenen consciència del tema i n'abstreuen conductes apropiades per a les relacions dins Internet.

Objectius d'aprenentatge

Entendre els conceptes d'*assetjament* i *ciberassetjament*.

Entendre perquè feim assetjament escolar (*bullying*)?

Ser conscients del mal que pot provocar l'assetjament escolar

Ser conscients de la importància de demanar ajuda a una persona adulta quan perceben un cas d'assetjament.

Ser capaços de respondre adequadament a les agressions verbals i els insults.

Ser capaços de fer captures de pantalla en casos de ciberassetjament i demanar ajuda a una persona adulta.

Punts importants per als docents

El taller està concebut perquè els alumnes aprenguin mitjançant les preguntes i la reflexió.

Destinatari

Alumnes de cinquè i sisè d'educació primària i de primer i segon d'educació secundària obligatòria.

Material necessari

Pissarra digital amb connexió a Internet i vídeos.

Dinàmiques i exercicis pràctics

<i>Dinàmica</i>	<i>Format (individual o en petit grup)</i>	<i>Respostes, reflexions i material</i>	<i>Temps</i>
Pregunta: sabeu què és l'assetjament i el ciberassetjament?	Individual (el/la docent demana a diferents persones de la classe que diguin què és l'assetjament).	Resposta: Primer: maltractaments físics (pegar, amagar l'entrepà, fer la traveta) i/o psicològics (insultar, amenaçar o ignorar). S'ha de fer especial menció a ignorar, perquè encara que no impliqui una acció directa, també és <i>bullying</i> i fa mal. Segon: moltes vegades pot durar mesos i de vegades anys. Tercer: són molts contra un, o bé un de més fort contra un de més feble (físicament), o un adult contra un nin. IMPORTANT: si no hi ha aquestes tres coses no és <i>assetjament</i>. Pot ser una agressió (només una vegada) o una discussió (entre dos iguals).	5 minuts
Petita introducció	D'assetjament, n'hi ha pertot i tots els casos són importants, però el que és greu i, a més, és evitable és l'assetjament escolar, que té conseqüències per a tota la vida.		2 minuts
Visionament del vídeo d'en Joe	Tots plegats.	Vídeo: Ciberacoso (el cas d'en Joe)	7 minuts
Anàlisi del vídeo d'en Joe	Feim preguntes a la classe:	Respostes: 1. Amb bromes, però que de vegades són bromes pesades.	3 minuts

	1. Com comença el <i>bullying</i>? 2. Així, qui comença el <i>bullying</i>? moltes persones a la vegada o una persona tota sola? 3. Per què feim <i>bullying</i>?	2. El comença una persona. 3. Perquè és intel·ligent? Per enveja? Perquè és dèbil? La resposta és que feim <i>bullying</i> als llestos i als que no ho són, als grassos i als que són molt magres, als baixets i als molt alts, als que són d'aquí i als que són d'allà... La veritat és que les característiques de les víctimes no hi tenen res a veure. De fet, gairebé tothom en algun moment de la nostra vida patirem <i>bullying</i> i també en farem (convé reflexionar sobre com ens sentiríem en cada un dels casos).	
Joc de rol del <i>bullying</i> a classe	Es demana una persona voluntària per ser la víctima.	El/la docent o cibermentor/a s'acosta a la víctima i explica el següent: En/na Tal [nom de la víctima] i jo som amics de sempre, vivim al mateix carrer i cada dia vaig a ca seva per fer els deures i després jugam. Tots dos trèiem molt bones notes, però enguany en/na Tal en el primer examen ha tret un 10 i jo un 8, i la veritat m'he enfadat un poc, perquè sempre teníem les mateixes notes i, fins i tot, jo li explicava coses que ell/a no entenia. Al segon examen ha tret un 9 i jo un 7, i ara sí que m'he empenyat: deu ser un/a «pilota», que ensabona els professors, perquè no ho entenc... Llavors em dirigesc a les meves amistats i els dic que la víctima és molt pesada, i que sempre	15 minuts

		braveja de les seves notes. Ara ja tenc un grup que em segueix i estam molt units, perquè som els enemics de la víctima i cada dia la putejam: li feim mal i la insultam, també per WhatsApp. Mentrestant, la víctima no demana ajuda. Pregunta per a tota la classe: per què no demana ajuda? Ara tota la classe ens mira: uns volen ser com nosaltres i s'uneixen al grup en tractar la víctima amb crueltat. Alguns de la classe no hi estan d'acord, però no demanen ajuda tampoc. Pregunta a tota la classe: om se sent la víctima? Sense repetir, cadascú diu una paraula que defineix l'estat d'ànim de la víctima. Finalment, es veu clar que les meves intencions són aconseguir el poder, vull ser la cap de la classe, qui mana, xuclant l'energia de la víctima. Què pot passar quan tots feim mal cada dia a en/na Tal? I a més la víctima no demana ajuda? És absolutament necessari que algú demani ajuda a una persona adulta i que hi insisteixi fins que es pugui demostrar i solucionar. Les persones que demanen ajuda per a la víctima són herois, perquè li estan	
--	--	---	--

		salvant la vida.	
Com aturam el <i>bullying</i> ?	Tots junts miram el vídeo.	Vídeo: <u>Cómo detener el bullying (aquest al·lot ens ho ensenya)</u>	6 minuts
Practicam com aturar el <i>bullying</i> ?	Feim un joc! (basat en el vídeo anterior).	El/la docent o cibermentor/a demana una persona voluntària perquè els insulti. El primer que s'enfada perd. Per no demostrar que ens hem enfadat podem contestar qualsevol cosa a l'insult, excepte defensar-nos o atacar... Al final, l'insultador/a si veu que no ens enfadam es cansarà i no sabrà què més pot dir.	8 minuts
Conclusions i avaluació educativa	Tots i cada un!	Cada un compartim una cosa que creim que podem fer si veiem un cas de <i>bullying</i> o assetjament escolar.	4 minuts

JOCS DIGITALS

La majoria dels adults hem sentit parlar dels perills dels jocs digitals, però molt pocs sabem del cert què passa dins dels jocs. Hem de tenir en compte que aquesta nova manera d'entreteniment ha arribat i no se n'anirà. Forma part de la cultura dels nins i del jovent i, a més, el seu sistema s'està fent servir també per millorar l'aprenentatge d'alguns temes i habilitats (*gamificació* o *ludificació*). Ara bé, és important jugar bé i controlar el temps dels jocs, que són idonis per a les diferents edats i l'ús del doblers que constantment proposen. L'objectiu d'aquests tallers és aportar consciència sobre el fet de jugar en línia i promoure habilitats per fomentar-ne els efectes positius i minimitzar-ne els negatius.

8. Jugam a la ciutat invisible (3r i 4t de primària)

En aquest taller es reflexiona sobre els jocs en línia i els digitals i els dispositius per accedir-hi. Al llarg del taller els alumnes prenen consciència del tema i n'abstreuen

conductes saludables i segures.

Objectius d'aprenentatge:

Ser conscients dels pros i dels contres dels jocs en dispositius digitals.
Saber situar-se davant l'ordinador i les consoles d'una manera correcta i saludable.
Ser conscients dels avantatges dels jocs presencials.
Ser capaços de detectar situacions d'addicció als jocs.
Ser capaços de reaccionar davant una situació d'addicció als jocs.

Punts importants per als docents

El taller està concebut perquè els alumnes aprenguin mitjançant les preguntes i la reflexió.

Destinatari

Alumnes de tercer i quart d'educació primària.

Material necessari

Pizarra digital amb connexió a Internet i vídeos.

Dinàmiques i exercicis pràctics

<i>Dinàmica</i>	<i>Format (individual o en petit grup)</i>	<i>Respostes, reflexions i material</i>	<i>Temps</i>
Pregunta: us agraden els jocs en línia?	Individual (el/la docent demana a tota la classe si els agrada jugar a jocs en línia). Qui hi juga? A què jugam? Quantes hores jugam un dissabte? Jugam els dies que anam a l'escola, a l'horabaixa? Quan jugam?: abans o després de fer els deures? Jugam a la nit?	Els alumnes van contestant a les preguntes.	5 minuts

Petita introducció	Els jocs en línia tenen coses molt bones, perquè aprenem moltes coses si jugam als jocs adequats (que són de la nostra edat). Però també tenen coses que no són bones i hem de saber què no és bo, per poder jugar amb seguretat i bé. D'alguna manera, hem d'aprendre a jugar...		3 minuts
Visionament del vídeo de na CiberCat-y	Tots plegats.	Vídeo: CiberCat-y i els jocs en línia	6,30 minuts
Anàlisi del vídeo de na CiberCat-y	Feim la pregunta a la classe: quines són les coses bones de jugar? Demanam als alumnes que cada un digui una cosa bona de jugar...	Possibles respostes: Ens ho passam bé. Milloram els reflexos. Aprenem estratègies. Aprenem a jugar en equip. Aprenem anglès. Aprenem història. Aprenem a organitzar-nos. Aprenem a perdre. Aprenem a guanyar. Ens entretenim. Ens oblidam dels problemes. I tot els que els alumnes vagin aportant...	5 minuts
	Demanam als alumnes què NO és bo de jugar.	Possibles respostes: Enganxa molt. Hi podem tornar addictes. Gastam doblers.	10 minuts

		Jugam de nit i l'endemà tenim molta son a l'escola. Jugam a l'horabaixa, no podem aturar i no feim els deures ni estudiam. Ens piquen els ulls. Ens fa mal l'esquena i el cap. Tenim problemes amb la mare i el pare. Ens enfadam molt quan perdem. I altres idees que els alumnes puguin aportar...	
Superpoders	Quin són els <i>superpoders</i> que tenim per jugar bé i gaudir sense que ens faci gens de mal? En aquest apartat és important que els alumnes facin primer les seves pròpies aportacions, però proposam un recull de respostes que, si les no donen, el/la docent pot aportar.	«Enganxa molt»: què podem fer?: Possibles respostes: Podem aturar. Controlar el temps. Juguem a més d'un joc. Anem a jugar amb els amics i amigues a l'aire lliure. Tinguem un horari per jugar. Juguem poc. Desinstal·lem el joc. Què podem fer si creim que el nivell d'enganxament és massa fort i ens oblidam de les amistats, no estudiam, no menjam ni dormim, no podem fer res més que jugar, però així i tot no ens ho passam bé? Demanem ajuda als pares. Què podem fer si hi gastam doblers? Gastar doblers no ens fa més bons jugadors. Gastar doblers a Internet posa en perill les nostres dades bancàries i no ens aporta la consciència de com de difícil és guanyar doblers treballant. Quan gastam doblers en un joc, al final no tenim res: cap cosa ni cap servei; ens han pres el pèl.	15 minuts

		De vegades pensam que ens gastam pocs doblers, però si els anam sumant... Tinguem el repte de ser el millor sense gastar ni un euro. I tot el que els alumnes vagin aportant... Què podem fer quan jugam de nit i l'endemà tenim molta son a l'escola? No és una bona idea jugar entre setmana, perquè l'endemà se'ns fa molt llarg i no estam de bon humor. Jugar treu la son. No juguem de nit. Llegim una mica abans d'anar a dormir. Què podem fer quan jugam a l'horabaixa, no podem aturar i no fem els deures ni estudiam i al final tenim molts suspensos? No juguem entre setmana. Primer, facem els deures o estudiem i, després, juguem. Què podem fer si ens piquen els ulls? Parpellegem sovint. No juguem gaire estona. Aturem. Anem a jugar amb els nostres amics. Què podem fer quan ens fan mal l'esquena i el cap? Aturem i facem estiraments. Asseguem-nos bé, amb l'esquena recta i els peus en terra. Tinguem una cadira de <i>gamer</i>. Juguem poc. Aturem per fer estiraments, per menjar una fruita o per tenir una conversa amb algú que sigui	
--	--	--	--

		a casa. Què podem fer quan tenim problemes amb la mare i el pare perquè és l'hora de sopar i encara no hem acabat la partida? Expliquem-los que no podem deixar una partida a mitges, perquè és una falta de respecte per al nostre equip i no ens deixaran jugar més. Aprenquem a organitzar-nos i a calcular fins a quina hora podem començar una nova partida per estar llestos a l'hora de sopar i no fer esperar a ningú. Combinem el nostre temps de joc en línia amb altres activitats amb els nostres amics. Acabem abans la partida per ajudar a fer el sopar; cuinar és molt divertit. Què podem fer quan ens enfadam molt quan perdem i tiram el comandament a terra? Enfadar-se és normal, però és una oportunitat per aprendre i per guanyar la propera vegada. Quan ens enfadam tota la sang del cos ens puja al cap i als braços, no podem pensar amb claredat i tenim ganes de pegar cops, tirar coses en terra i insultar. Tinguem un coixí ben gros per poder descarregar la ràbia sense fer-nos mal ni fer mal a ningú ni al comandament. Esperem un poc perquè ens baixi la sang del cap i, després, millorem l'estratègia. També és important ser elegant i saber guanyar i no fer befa dels que han perdut; la propera vegada potser perdràs tu.	
--	--	--	--

Repàs	Tots jugam al joc de na CiberCat-y	Joc: CiberCat-y i els jocs en línia	5 minuts
Conclusions i avaluació educativa	Donem un consell als germans petits que tot just ara comencen a jugar.	Cada alumne dona un consell sobre el que ha après, perquè un germà petit seu o una germana petita seva jugui bé.	3 minuts

9. Jugam en línia (5è i 6è de primària i 1r i 2n d'ESO)

En aquest taller es reflexiona sobre els jocs en línia i els digitals i els dispositius per accedir-hi. Al llarg del taller els alumnes prenen consciència del tema i n'abstreuen conductes saludables i segures.

Objectius d'aprenentatge

Ser conscients dels pros i dels contres dels jocs en dispositius digitals.
 Saber situar-se davant l'ordinador i les consoles d'una manera correcta i saludable.
 Ser conscients dels avantatges dels jocs presencials.
 Ser capaços de detectar situacions d'addicció als jocs.
 Ser capaços de reaccionar davant una situació d'addicció als jocs.

Punts importants per als docents

El taller està concebut perquè els alumnes aprenguin mitjançant les preguntes i la reflexió.

Destinataris

Alumnes de cinquè i sisè d'educació primària i de primer i segon d'educació secundària obligatòria.

Material necessari

Pissarra digital amb connexió a Internet i vídeos.

Dinàmiques i exercicis pràctics

<i>Dinàmica</i>	<i>Format (individual o en petit grup)</i>	<i>Respostes, reflexions i material</i>	<i>Temps</i>
Pregunta: us agraden els jocs en	Individual (el/la docent	Els alumnes van contestant a les preguntes.	5 minuts

línia?	demana a tota la classe si els agrada jugar a jocs en línia). Qui hi juga? A què jugam? Quantes hores jugam un dissabte? Jugam els dies que anam a l'escola, a l'horabaixa? Quan jugam?: abans o després de fer els deures? Jugam a la nit?		
Petita introducció	Els jocs en línia tenen coses molt bones, perquè aprenem moltes coses si jugam als jocs adequats (que són de la nostra edat). Però també tenen coses que no són bones i hem de saber què no és bo, per poder jugar amb seguretat i bé. D'alguna manera, hem d'aprendre a jugar...		5 minuts
Visionament del vídeo sobre el que és bo i el que no en els videojocs	Tots plegats.	Vídeo: <i>La mirada de Elsa. Riesgos y beneficios de los videojuegos</i>	8 minuts

Anàlisi del vídeo de <i>La mirada de Elsa</i>	Feim la pregunta a la classe: quines són les coses bones de jugar? Demanam als alumnes que cada un digui una cosa bona de jugar...	Possibles respostes: Ens ho passam bé. Milloram els reflexos. Aprenem estratègies. Aprenem a jugar en equip. Aprenem anglès. Aprenem història. Aprenem a organitzar-nos. Aprenem a perdre. Aprenem a guanyar. Ens entretenim. Ens oblidam dels problemes. I tot els que els alumnes vagin aportant...	10 minuts
	Demanam als alumnes què NO és bo de jugar.	Possibles respostes: Enganxa molt. Hi podem tornar addictes. Gastam doblers. Jugam de nit i l'endemà tenim molta son a l'escola. Jugam a l'horabaixa, no podem aturar i no feim els deures ni estudiam. Ens piquen els ulls. Ens fa mal l'esquena i el cap. Tenim problemes amb la mare i el pare. Ens enfadam molt quan perdem. I altres idees que els alumnes puguin aportar...	10 minuts
Superpoders	Quin són els <i>superpoders</i> que tenim per jugar bé i gaudir sense que ens faci gens de mal? En aquest apartat és important que els alumnes	«Enganxa molt»: què podem fer?: Possibles respostes: Podem aturar. Controlar el temps. Juguem a més d'un joc. Anem a jugar amb els amics i amigues a l'aire lliure. Tinguem un horari per jugar. Juguem poc. Desinstal·lem el joc.	10 minuts

	facin primer les seves pròpies aportacions, però proposam un recull de respostes que, si les no donen, el/la docent pot aportar.	Què podem fer si creim que el nivell d'enganxament és massa fort i ens oblidam de les amistats, no estudiam, no menjam ni dormim, no podem fer res més que jugar, però així i tot no ens ho passam bé? Demanem ajuda als pares. Què podem fer si hi gastam doblers? Gastar doblers no ens fa més bons jugadors. Gastar doblers a Internet posa en perill les nostres dades bancàries i no ens aporta la consciència de com de difícil és guanyar doblers treballant. Quan gastam doblers en un joc, al final no tenim res: cap cosa ni cap servei; ens han pres el pèl. De vegades pensam que ens gastam pocs doblers, però si els anam sumant... Tinguem el repte de ser el millor sense gastar ni un euro. I tot el que els alumnes vagin aportant... Què podem fer quan jugam de nit i l'endemà tenim molta son a l'escola? No és una bona idea jugar entre setmana, perquè l'endemà se'ns fa molt llarg i no estam de bon humor. Jugar treu la son. No juguem de nit. Llegim una mica abans d'anar a dormir. Què podem fer quan jugam a l'horabaixa, no podem aturar i no fem els deures ni estudiam i al final tenim molts suspensos? No juguem entre setmana. Primer, facem els deures o	
--	---	---	--

		estudiem i, després, juguem. Què podem fer si ens piquen els ulls? Parpellegem sovint. No juguem gaire estona. Aturem. Anem a jugar amb els nostres amics. Què podem fer quan ens fan mal l'esquena i el cap? Aturem i facem estiraments. Asseguem-nos bé, amb l'esquena recta i els peus en terra. Tinguem una cadira de <i>gamer</i>. Juguem poc. Aturem per fer estiraments, per menjar una fruita o per tenir una conversa amb algú que sigui a casa. Què podem fer quan tenim problemes amb la mare i el pare perquè és l'hora de sopar i encara no hem acabat la partida? Expliquem-los que no podem deixar una partida a mitges, perquè és una falta de respecte per al nostre equip i no ens deixaran jugar més. Aprenquem a organitzar-nos i a calcular fins a quina hora podem començar una nova partida per estar llestos a l'hora de sopar i no fer esperar a ningú. Combinem el nostre temps de joc en línia amb altres activitats amb els nostres amics. Acabem abans la partida per ajudar a fer el sopar; cuinar és molt divertit. Què podem fer quan ens enfadam molt quan perdem i	
--	--	--	--

		tiram el comandament a terra? Enfadar-se és normal, però és una oportunitat per aprendre i per guanyar la propera vegada. Quan ens enfadam tota la sang del cos ens puja al cap i als braços, no podem pensar amb claredat i tenim ganes de pegar cops, tirar coses en terra i insultar. Tinguem un coixí ben gros per poder descarregar la ràbia sense fer-nos mal ni fer mal a ningú ni al comandament. Esperem un poc perquè ens baixi la sang del cap i, després, millorem l'estratègia. També és important ser elegant i saber guanyar i no fer befa dels que han perdut; la propera vegada potser perdràs tu.	
Conclusions i avaluació educativa	Donem un consell als germans petits que tot just ara comencen a jugar.	Cada alumne dona un consell sobre el que ha après, perquè el seu germà petit o la seva germana petita jugui bé.	2 minuts

HABILITATS PER AL SEGLE XXI

Habitar Internet vol dir relacionar-s'hi i també desenvolupar-s'hi com a persona i com a professional. A més, com que és un entorn diferent de tot el que hem viscut fins ara, convé reforçar una sèrie d'habilitats que ens faran més fàcil aquesta evolució. Saber prestar atenció, gestionar la informació, el pensament crític, l'educació emocional i, sobretot, comprendre el valor de la diversitat en una ciutat global, constitueixen uns sabers essencials i són l'objectiu d'aquest bloc de tallers.

10. «No fake» (3r, 4t, 5è i 6è de primària)

Aquest taller és una iniciació al pensament crític, en què es comencen a analitzar les

notícies i els continguts d'Internet.

Objectius d'aprenentatge

Ser conscients que molta d'informació d'Internet és falsa.

Ser conscients que a Internet és difícil detectar les mentides.

Ser conscients que hi ha gent que no és el que diu que és.

Ser capaços de dubtar dels continguts.

Ser capaços de demanar ajuda quan hi ha dubtes.

Ser capaços de no reenviar el que no té garanties de ser veritat.

Punts importants per als docents

El taller està concebut perquè els alumnes aprenguin mitjançant les preguntes i la reflexió.

Destinatari

Alumnes de tercer, quart, cinquè i sisè d'educació primària.

Material necessari

Pissarra digital, pissarra normal, vídeos, infografies, paper i retoladors.

Dinàmiques i exercicis pràctics

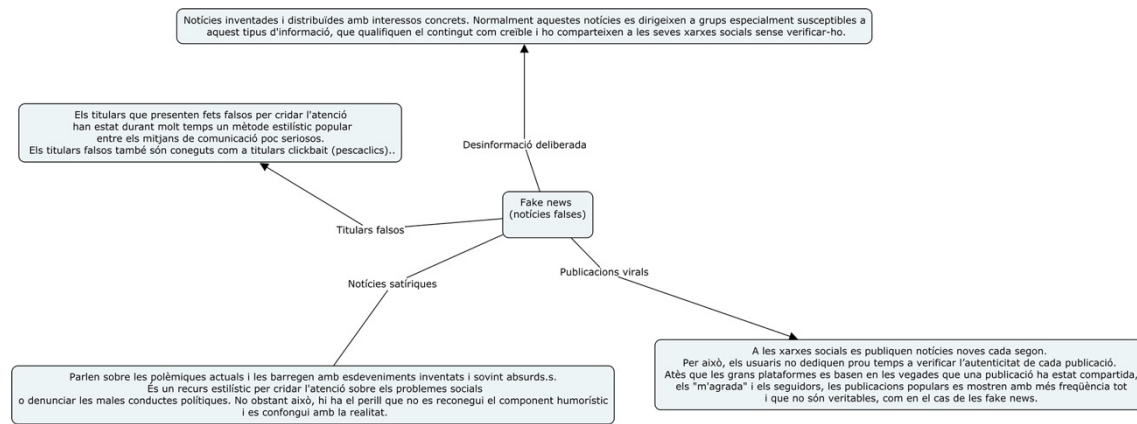
<i>Dinàmica</i>	<i>Format (individual o en petit grup)</i>	<i>Material</i>	<i>Temps</i>
Pregunta: sabeu què són les notícies falses (<i>fake news</i>)?	Individual (el/la docent demana a diferents persones de la classe que expliquin què creuen que són les notícies falses).	Cap	3 minuts
Pregunta: creis que sou capaços de diferenciar una notícia falsa d'una de real?	Individual (el docent demana a diferents persones de la classe que ho expliquin).	Cap	3 minuts
Joc: dos voluntaris surten de la classe i se'ls demana que es preparin per explicar una història personal. Un ha de contar una història inventada que sembla real i l'altre ha de narrar una història real que pareix mentida. Finalment, el/la docent demana als altres quina de les històries és real i quina no i com ho han notat.	Individual.	Cap	10 minuts

Visionament del vídeo de na CiberCat-y	Tot el grup.	Vídeo: CiberCat-y i els fakes	12 minuts
Pregunta: per què creis que la gent menteix? Per què la gent diu mentides a Internet?	Individual.	Pissarra (el/la docent hi va anotant les respostes)	
Joc: <i>què passa si et creus que...?</i>	Petits grups.	Infografies 	10 minuts
Exposició de trucs per saber si una cosa és vera o no i visionament del vídeo	Individualment.	Vídeo: Aprender a reconocer Fake News	
Pregunta: com sabem que una notícia o una cosa d'Internet és falsa o és vera?	Petits grups de dues o tres persones: exposició d'idees per esbrinar si la notícia és vertadera.	Paper i retoladors	10 minuts
Conclusions: què feim quan trobam un <i>fake</i> ? Podem reenviar els <i>fakes</i> ?	Petits grups de dues o tres persones: una persona de cada grup llegirà les conclusions al grup classe.	Paper i retoladors (les conclusions es poden penjar a la classe durant alguns dies, juntament amb les infografies dels annexos)	5 minuts
Visionament d'un vídeo musical	Celebració final!	Vídeo: No Fake	2 minuts

Annexos: material per als docents

Annex 1

Mapa mental de tipologies de notícies falses

Font de la informació: [«¿Qué son las fake news? Definición, tipos y métodos para identificarlas» \(IONOS\)](#)

Creu al teu metge,
no al que vegis a
INTERNET

GOVERN DE
CONSELLERIA
D'AFERS SOCIALS
I ESPORTS

2014
cooperació

IB
jove Institut Balear
de la Joventut

NO FAKE

Internet NO és
UN metge!!

GOIB
CONSELLERIA
D'AFERS SOCIALS
I D'ESPORTS

20
ANYS
cooperació

IB
jove
Institut Balear
de la Joventut

NO FAKE

Saps a QUI DONES la teva informació?

G CONSELLERIA
O AFERS SOCIALS
I ESPORTS
IB

200
cooperació

IB
jove
Institut Balear
de la Joventut

NO FAKE

El Que pareix
bo per ells
potser no ho
és per tu

GOVERN DE
CONSELLERIA
D'AFERS SOCIALS
I D'ESPORTS

20
ANYS
cooperació

IB
jove | Institut Balear
de la Joventut

NO FAKE

ETS UNA PERSONA **INFORMADA**?

Que no et
DESINFORMIN
LES NOTÍCIES
FALSES

G CONSELLERIA
O AFERS SOCIALS
I ESPORTS
IB

2017
cooperació

IB
jove | Institut Balear
de la Joventut

NO FAKE

ETS VÍCTIMA DE LA MANIPULACIÓ MEDIÀTICA?

IB
CONSELLERIA
D'AFERS SOCIALS
I D'ESPORTS

20
ANYS
cooperació

IB
jove
Institut Balear
de la Joventut

NO FAKE

Pensa per tu mateix/a
Que no te la COLIN!

NO LES DEIXIS PASSAR,
POSA BARRERES
a les
FAKE NEWS!

GOVERN DE
CONSELLERIA
D'AFERS SOCIALS
I D'ESPORTS

2017
cooperació

IB
jove

Institut Balear
de la Joventut

Qüestiona-ho tot
Que no te la colin!

GOB. DE BALEARS
CONSELLERIA
D'AFERS SOCIALS
I D'ESPORTS

2017
cooperació

IB
jove | Institut Balear
de la Joventut

NO FAKE

Annex 3

Recursos addicionals: enllaços amb informació interessant

[«Cómo enseñar a tus hijos a detectar información falsa en Internet» \(La Vanguardia\).](#)

[«Cómo identificar las 'fake news' en tu buscador de Google» \(Diario de Mallorca\).](#)

[«Fake news», concepte \(Viquipèdia\).](#)

[«Postveritat», concepte \(Viquipèdia\).](#)

11. Viure a la ciutat global (3r, 4t, 5è i 6è de primària)

És un taller per descobrir i aprendre a millorar el coneixement dels altres, per a la descoberta de la interacció en la diversitat, i per compartir construint plegats. L'objectiu del taller és ajudar els participants a valorar les diferències mitjançant el coneixement, alhora que es fomenta la reflexió sobre els avantatges de la interacció cultural.

Objectius d'aprenentatge:

Comprendre que vivim en un món global, on les diferències entre els humans són un element positiu i de millora.

Conèixer els drets humans i dels infants com a marc d'actuació de la ciutat global i del comportament dels humans.

Entendre la frase: *tots som diferents i tots tenim els mateixos drets perquè som éssers humans*.

Punts importants per als docents

El taller està concebut perquè els alumnes aprenguin mitjançant les preguntes i la reflexió.

Destinatari

Alumnes de tercer, quart, cinquè i sisè d'educació primària.

Material

Ordinador, projector, Internet, pissarra, retoladors, cartolines, tauler i vídeos.

Dinàmiques i exercicis pràctics

<i>Dinàmica</i>	<i>Format (individual o en petit grup)</i>	<i>Material</i>	<i>Temps</i>
Creus que tots som iguals?	Miram el vídeo plegats.	Vídeo: <i>¿De qué color és un lápiz de color carne? Angélica Dass, fotògrafa</i>	
I tu, de quin color ets?	Cada un dels participants diu de quin color és, comparant-se amb un menjar. En el cas de que dues persones diguin el mateix menjar, el docent els posa junts i es veurà com no és el mateix color.	Cap	
Quines coses tenim de semblants?	Feim un joc: <i>Tots els éssers humans...</i>	Pissarra	

	Cada participant va dient una cosa que tenim o feim els éssers humans (ho escrivim a la pissarra).		
Els drets humans	Miram els vídeos tots plegats.	Vídeo: Derechos humanos: explicación para niños	
Entenem bé els drets humans?	Tenim una petita discussió sobre els drets humans.	Cap	
Els nins tenim drets?		Vídeo: Els drets dels infants	
I en què som diferents?	Feim una llista de coses que tenim diferents els éssers humans. En rotllana: • A qui li agrada la xocolata? • A qui li agrada el futbol? • Qui duu ulleres? • A qui li agrada cantar? • A qui li agrada la nata?	Cap	
O sigui: som iguals o som diferents? O som iguals i també som diferents!	Petita discussió sobre el tema, i preguntes.	Cap	
Ser diferent és una cosa dolenta?	Què significa ser diferent? És bo o dolent que siguem diferents? T'imagines que tots fóssim exactament iguals? Després, tots plegats miram el vídeo sobre la inclusió.	Vídeo: lan (curtmetratge)	
Què ens vol dir aquest vídeo?	Tots i cada un dels participants diuen el que els ha semblat el vídeo, i expliquen què han après del nins que té problemes...		

Conclusions	Quines conclusions en podem treure, del taller?	Cap	
Podem fer coses plegats?	Feim un dibuix: pintam un rotllana a la pissarra i ens hi dibuixam tots a dins.	Pissarra	

12 Emocions (3r,4t, 5è i 6è de primària)

Aprendre a gestionar les emocions és molt important per al desenvolupament de les persones, però primer les hem d'entendre i conèixer, hem de saber expressar-les i perdre la por de parlar sobre el que ens passa. A més, les emocions que ens poden provocar les nostres estades al ciberespai queden de vegades amagades per la manca de visibilitat de l'altre. La presencialitat (versus Internet) és molt més rica a l'hora de comunicar-nos i facilita l'empatia i l'enteniment social.

Objectius d'aprenentatge

Comprendre el concepte d'*emoció*.

Conèixer i identificar les emocions bàsiques, pròpies i alienes.

Ser conscients que les emocions poden ser positives i negatives.

Ser capaços d'entendre que les emocions són totes importants.

Ser capaços d'entendre l'empatia.

Ser capaços d'explicar les emocions.

Ser capaços de gestionar algunes emocions.

Ser capaços d'escoltar sense jutjar.

Punts importants per als docents

El taller està concebut perquè els alumnes aprenguin mitjançant les preguntes, la reflexió i el joc.

Destinatari

Alumnes de tercer, quart, cinquè i sisè d'educació primària.

Material necessari

Pissarra digital, pissarra (normal), vídeos, infografies, paper i retoladors.

Recurs addicional

Per fer fitxes amb definicions d'emocions: [Emocionari \(diccionari\)](#).

Dinàmiques i exercicis pràctics

<i>Dinàmica</i>	<i>Format (individual o en petit grup)</i>	<i>Material</i>	<i>Temps</i>
Pregunta: sabeu què són les emocions?	Individual (el/la docent demana a diferents persones de la classe que expliquin què creuen que són les emocions).	Cap	3 minuts
Visionament del vídeo de na CiberCat-y	Miram el vídeo tots plegats.	Vídeo: <u>CiberCat-y i les emocions</u>	3 minuts
Pregunta: totes les emocions són positives?	Individual (el/la docent demana a diferents persones de la classe que esmentin una emoció negativa i que els alumnes intentin explicar com se sent una persona quant té aquesta emoció).	Cap	3 minuts
Repartim una infografia d'emocions a cada infant	Individual (els infants surten davant de tothom, mostren l'emoció que els ha tocat i tracten d'explicar-la posant un exemple de quan s'han sentit així).	Infografies	15 minuts
El joc de les emocions	Tota la classe jugam a endevinar quina emoció és.	Joc: <u>Endevina les emocions</u>	10 minuts
Pregunta: per què creis que hi ha gent que sempre està enfadada?	Individual.	Pissarra (el/la docent hi va anotant les respostes dels alumnes)	
Conclusions: què podem fer	Petits grups de dues	Paper i	10 minuts

quan ens atrapa...? • La tristesa • La ira • La por • La gelosia • La vergonya	o tes persones: una persona de cada grup llegirà les conclusions al grup classe.	retoladors (les conclusions es poden penjar a la classe durant alguns dies, juntament amb les infografies)	
Visionament d'un vídeo d'emocions en situacions	Tancament del taller	Vídeo: <u>Vídeo para enseñar a los niños/as a identificar las emociones</u>	8 minuts

Annex: material per als docents

Infografies

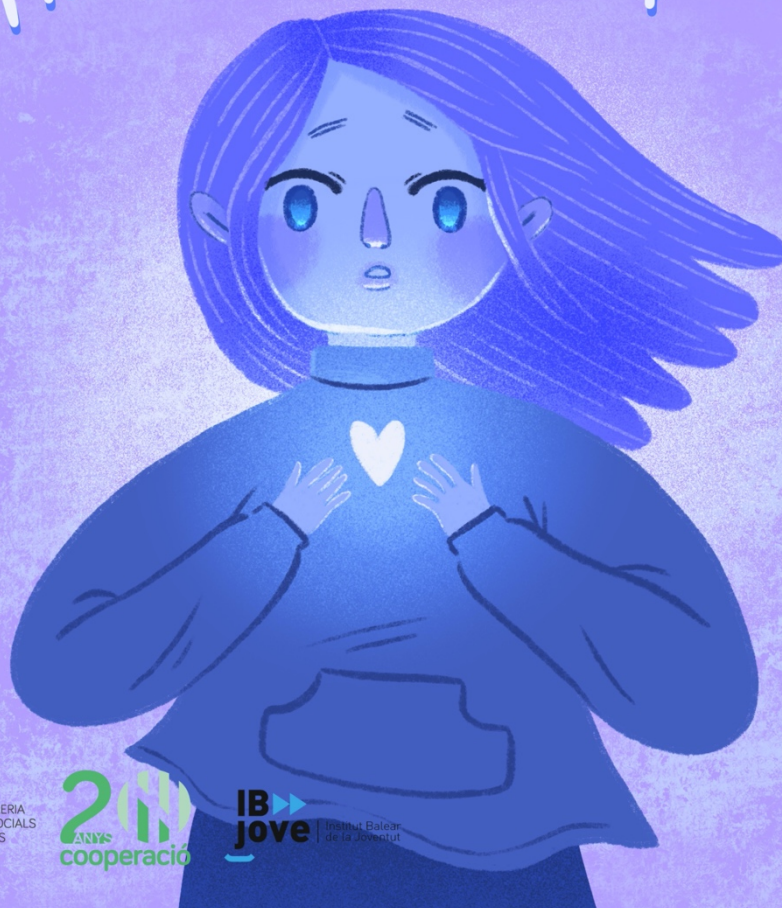
Infografies amb missatges: accions que ens ajuden a gestionar les emocions

(per imprimir)

Les emocions són totes necessàries

Aprèn a explicar el que sents

G CONSELLERIA
O AFERS SOCIALS
I B I ESPORTS

20 anys
cooperació

IB
jove
Institut Batear
de la Joventut

Aprèn a escoltar sense dir res i sense jutjar a algú que estimis

G O I B
CONSELLERIA
D'AFERS SOCIALS
I ESPORTS

Institut Balear
de la Joventut

Aprèn a badar sense mòbil cada dia 10 minuts

GOB
CONSELLERIA
D'AFERS SOCIALS
I ESPORTS

20
ANYS
cooperació

IB
jove | Institut Balear
de la Joventut

Infografies d'emocions

(per descarregar, per ampliar, per imprimir... o per al que trobeu)

